پرواز نماینده ایران از دوحه به مسکو

نماینده روسیه خواستار انعطاف آمریکا در احیای برجام شد

بلومبرگ: مذاکرات دوحه پس از سفر بایدن از سرگرفته می‌شود

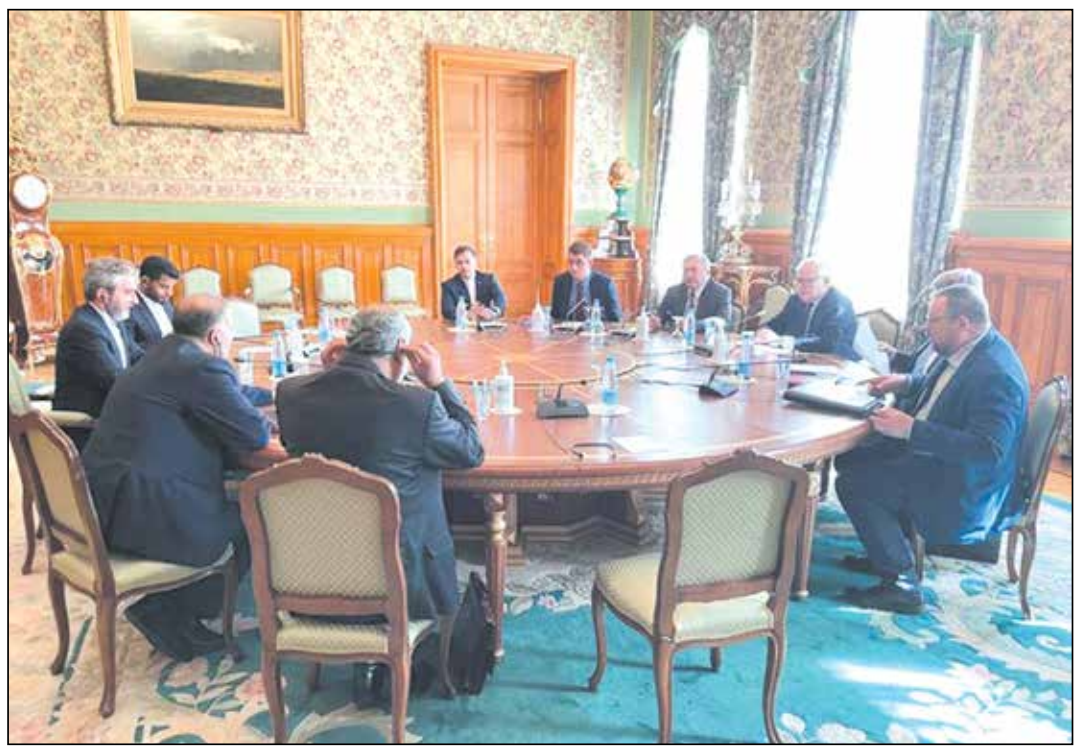

نحـوه پایان‌بندی مذاکـرات ۲ روزه دوحه همانند رویه چند ماه اخیـر مذاکرات وین به محل تقابل نظرات مثبت و نظرات منفی تبدیل شده‌اسـت. برخی با اسـتناد به موضع‌گیری غربی‌ها معتقدند کـه امیدها به احیای برجام نقش برآب شده‌است؛ برخی دیگر هم با استناد به موضع‌گیری تهران، مسکو و پکن معتقدند که چانه‌زنی غیر مستقیم ایران و آمریکا موفق بوده‌اسـت. در این میان، گروهی دیگر همانند موسـویان، دیپلمات پیشـین ایران معتقدند که مذاکرات دوحه نه شکسـت خـورده و نه موفق بوده اسـت. فارغ از همه موضع‌گیری‌ها، حسـاب کاربری نمایندگی روسـیه در وین با انتشار عکسـی فاش کرده که مذاکره کننده ارشـد ایرانی‌ها از قطر مستقیما به مسکو رفته است. براین اساس، «علی باقری» با «سرگئی ریابکوف» معاون وزیر امور خارجه روسـیه در مسکو دیدار کرده است. در تصویر منتشر شده از این دیـدار، اولیانوف مذاکره کننده ارشـد روسـیه در مذاکـرات وین نیـز در این دیدار حضور دارد.دیروز، مذاکره کننده ارشد روسیه در مذاکرات احیای برجام با اشاره به دیدارش با علی باقری همتای ایرانی خود در مسکو اعلام کرد که ارزیابی من این است که علی‌رغم تمام دشواری‌ها توافق هسته‌ای همچنان قابل اجرا اسـت. برای اینکه این اتفاق رخ دهد، آمریکا می‌بایست انعطاف بیشتری از خود نشان دهد.

اولیانـوف با مثبت خواندن نشسـت دوحه نوشـت: این نشسـت یک تبادل نظر بسـیار حرفـه‌ای دربـاره وضعیت کنونـی برجام و چشـم‌اندازهای مذاکرات وین بـود. نماینده ارشـد روسـیه در مذاکرات روسیه همچنین نوشت: ارزیابی من این است که علی‌رغم تمام دشواری‌ها توافق هسته‌ای همچنان قابل اجرا اسـت. برای اینکه این اتفاق رخ دهد، آمریکا می‌بایست انعطاف بیشتری از خود نشان دهد.

احتمال بازگشت به مذاکرات دوحه

شـبکه خبری الجزیره به نقل از یک مقام ایرانی نوشـت: آماده دستیابی به توافق هسته ای ظرف چند روز آینده هسـتیم و البته این امر مسـتلزم اتخاذ یک تصمیم روشن از سوی آمریکاسـت. این مقام ایرانـی که الجزیره نام وی را فـاش نکرده، تاکیـد می‌کند که تهران میز مذاکره را ترک نکرده و نخواهد کرد و این مقامات واشـنگتن بود که از توافق هسته ای خارج شده و اجرای آن را مختل کرده است.

شـبکه الجزیره به نقل از منبع یاد شـده گفت: ادامه روند مذاکرات وین و هدف آن حل مناقشات باقی مانده به روشی نوآورانه و سریع است. می‌توان به توافق قابل قبولی دست یافت و این بستگی به واقع بینی واشنگتن درمساله برداشتن تحریم‌ها دارد.

الجزیـره بـه نقـل از مقام ایرانـی گفت: مسئولیت به نتیجه نرسیدن مذاکرات دوحه و وین بر عهده طرف امریکایی اسـت.، ما آماده هسـتیم ظرف چند روز به یک توافق قوی و قابل قبول دست یابیم ولی این مستلزم اتخاذ یک تصمیم روشن و واضح از جانب آمریکاست.

در همین حال، شبکه بلومبرگ در گزارشی درباره مذاکرات برجامی نوشت: تلاش‌ها برای احیای توافق هسـته‌ای احتمالا پس از سـفر جو بایدن، رئیس جمهور آمریکا به منطقه در ماه جاری میلادی[تیر و مرداد] از سـر گرفته خواهد شد، مذاکرات غیرمستقیم میان آمریکا و ایـران در دوحه که با تسـهیل‌گری اتحادیه اروپا انجـام گرفت، منجر به حـل اختلافات طرفین نشد.

بلومبرگ در این باره گزارش داد: دو دیپلمات اروپایـی کـه از نزدیک در جریـان مذاکرات برجامـی این هفته در دوحه بودند، گفتند، در حالی که مذاکرات پیشـرفتی نداشـته است، انتظار می‌رود تلاش‌ها بـرای احیای توافق در زمانی فراتر از ضرب‌الاجل پیشنهادی مدیرکل دیده‌بان هسـته‌ای سـازمان ملل از سرگرفته شود. این گزارش می‌افزاید: آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در نشست شورای حکام در ۹ ژوئن گفت، در صورتی که مصالحه‌ای دیپلماتیک در این زمینه ظرف یک ماه انجام نگیرد، بازرسان آن نخواهند توانست فعالیت‌های هسته‌ای ایران را ذیل توافق راسـتی‌آزمایی کنند و این خود ضرب‌الاجلی برای مذاکرات تعیین کرد.

همچنین در این گزارش آمده است: مقامات آمریکایی بارهـا گفته‌اند که فرصت باقی‌مانده برای مذاکرات اندک اسـت با توجه به این که سرعت فعالیت‌های هسته‌ای ایران به گونه‌ای افزایش یافته که خطر ناکارآمد شـدن توافق اصلی را در بر دارد.

در گزارش این شـبکه آمده است: شخص سـومی که در جریان این مذاکرات بوده است، گفـت که این مذاکرات احتمال دارد در قطر و پس از سفر بایدن ازسرگرفته شود.

به گزارش ایسـنا، مذاکرات دو روزه ایران و آمریکا با هماهنگی انریکه مورا، نماینده اتحادیه اروپا در مذاکرات که به طور غیر مسـتقیم در دوحه انجام شـده، پایان یافـت و طرف‌ها به رایزنی‌ها طبق روال گذشته ادامه خواهند داد.

مورا در این باره در صفحه توییترش نوشته بود: دو روز مذاکرات نزدیک در دوحه بر سـر برجام داشتیم. متاسفانه هنوز پیشرفتی که تیم اتحادیه اروپا به عنوان هماهنگ‌کننده نسبت به حصول آن امیدوار بودند، به دست نیامده است. ما به کار با ضرورت بیشـتر بـرای بازگرداندن ثبـات منطقه‌ای و توافق کلیدی عدم اشـاعه هسته‌ای به مسیر خود ادامه خواهیم داد.

حسـین امیرعبداللهیان وزیر امور خارجه ایران اخیرا در گفت‌وگویی با همتای قطری‌اش درباره مذاکرات ضمن تشکر از حسن میزبانی قطر اظهار داشـت: ارزیابی مـا از مرحله اخیر مذاکرات در دوحه مثبت می‌باشد.

وزیـر امور خارجه کشـورمان افزود: تاکید می‌کنم که ما برای رسـیدن به توافقی خوب، قوی و پایدار جدی هسـتیم و در صورت واقع بینی آمریکا، توافق دست یافتنی است.

امیرعبداللهیـان در ادامـه اظهار داشـت: مذاکره کننده ارشـد ما همواره با ابتکار عمل و در مسـیر تحقق توافقی قابـل قبول گام بر می‌دارد و ما بر ادامه مذاکره تا رسیدن به توافق مبتنی بر واقع بینی مصمم هستیم.

ناکامی عملیات اختاپوس علیه تهران

رای‌الیوم در تحلیلی نوشـت؛ تحولات نظامی و اطلاعاتی اخیر نشـان می‌دهد به کارگیری اصطلاحات یک چیز است و آنچه در میدان اتفاق می‌افتد، چیز دیگری اسـت. به این معنی که اسـرائیل با گذشـت بیش از ده سال تهدیدهای روزافزون نتوانسـته است به سر آنچه خود اختاپوس نامیده است یا بازوهای آن ضربه بزند. در این راستا سر اختاپوس در سطح نظامی، سیاسی و اقتصادی قوی‌تر می‌شود و بازهایش قدرتمندتر و مسلح‌تر می‌شوند وقوی تر از ارتش‌های موجود در کشورهایشان شـده‌اند؛ چرا که خطرناکترین سلاح‌ها را این روزها در اختیار دارند یعنی موشکهای دقیق و پهپادهای پیشـرفته. افزون بر این کادرهای بسیار ماهر و آموزش دیده در اختیار دارند. اسرائیل از زمان شکست خود در سال ۱۹۶۷ تاکنون در هیچ جنگی پیروز نشده و از زمانی که نیروهایش در سال ۱۹۸۲ به سرزمین های لبنان حمله کردند، به مدت ۴۰ سال است که به هیچ سرزمین عربی حمله نکرده است؛ چرا که پیامدهای این حمله از نظر مادی و نیروی انسـانی پرهزینه بود و در نهایت به یک عقب نشینی تحقیرآمیز منجر شد. شاید اسـرائیل در برخی از فصل‌های جنگ ترور علیه ایران به یک پیروزی نمایشی دست یافته باشد، جنگ های تروری که در ترور برخی دانشمندان این کشور نمود می‌یابد؛ اما در دو جنگ کشـتی‌ها و نفتکش‌ها شکست خورده است و اکنون در وضعیت ترس به سر می‌برد. ترسی که در خارج کردن تمام گردشـگران و اتباعش از ترکیه به خاطر نگرانی از مورد هدف قرار گرفتن آنها از سـوی یگان‌های سـری و ضربتی ایران بازتاب می‌یابد. در اینجا فراموش نمی‌کنیم که پایگاه‌های موساد در اربیل در معرض حملات دردناک ایران در ماه‌های اخیر قرار گرفته‌اند. درباره بازوهای اختاپوس نیز شاید لازم باشد یادآوری کنیم که این بازوها در سطح بالای جنگندگی و آمادگی برای پاسـخ کوبنده به هرگونه حماقت از سـوی اسـرائیل قرار دارند و مثال برجسته در این زمینه ایـن واقعیت را تایید می‌کند که دسـتگاه اطلاعات نظامی اسرائیل دست به هیچ گونه عملیات تروری علیه فرماندهان دو جنبش حماس و جهاد اسـلامی در ماه‌ها و سـال‌های اخیر نزده اسـت؛ یعنی مشـخصا از زمان ترور شهید بهاء، فرمانـده میدانی جنبش جهاد اسـلامی در نوار غزه چرا که از عملیات انتقام‌جویانه دردناک می‌ترسد. پاسخ به این ترور با شـلیک ۴۰۰ موشک و خمپاره به سمت شهرک نشین‌ها و شهرهای اسرائیلی در شـمال نوار غزه به ویژه عسقلان و اسدود صورت گرفت. اکثریت قریب به اتفاق نام‌گذاری‌های اسرائیلی مانند «خوشه‌های خشم»، «دیوار محافظ»، «سپر دفاعی»، «عملیات سرب گداخته» و نام‌های بسیار دیگر هم در نـوار غزه، هـم در کرانه باختری و هـم جنوب لبنان با نتایج فاجعه‌باری به پایان رسید. به این ترتیب بعید نمی‌دانیم اصطلاح جدید «سر اختاپوس» در آینده‌ای قابل پیش بینی با همان سرنوشت تیره روبه رو شود. فقط باید منتظر ماند. با این وجود چه بسا انتظار ما طولانی نباشد.

تلاش اسرائیل برای انحراف مذاکرات وین

پایگاه خبری – تحلیلی المانیتور در گزارشی به بررسی رویکرد سرویس‌های امنیتی و جاسوسی رژیم صهیونیستی درقبال مذاکرات احیای برجام و بازگشت آمریکا به این توافق پرداخت و نوشت: ارزیابی‌های اداره اطلاعات ارتش اسرائیل این است که توافق با ایران بهتر از گزینه‌ها و جایگزین‌های بد موجود روی میز برای جلوگیری از توسعه برنامه هسته‌ای ایران اسـت. این دیدگاه برخی چهره‌های نظامی همچون آهارون هالیوا رئیس اطلاعات ارتش، گادی آیزنکوت فرمانده پیشـین ارتش و درور شالوم، رئیس بخش سیاسی-امنیتی وزارت جنگ رژیم صهیونیستی است.

المانیتور ادامه داد: بـا این حال، یک رویکرد مخالف در عرصه پیچیده امنیتی اسرائیل و در راس آنها، سازمان موساد (سـازمان جاسوسی رژیم صهیونیسـتی) غالب است که از تلاش های شدید اسرائیل برای مقابله با کارزار حامی توافق هسـته‌ای به رهبری ایالات متحده پشتیبانی می‌کند. این، یکی از موضوعات کلیدی در دسـتور کار تل‌آویو در جریان سفر قریب‌الوقوع جو بایدن رئیس جمهور آمریکا به اسرائیل اسـت. این پایگاه خبری همچنین نوشـت: در این میان، موساد معتقد اسـت که توافق هسته‌ای قدرت‌های جهانی با ایران یک معامله انجام شـده اسـت و سوال دیوید بارنی رئیس جدید موساد این نیست که آیا توافقنامه امضا خواهد شـد یا خیر، بلکه این اسـت که چه زمانی توافق می‌شود. این ارزیابی مبتنی بر یک استدلال ساده است؛ اینکه هر دو طرف انتخاب دیگری ندارند. طبق این اسـتدلال، ایرانی‌ها به دنبال سـرمایه‌هایی هسـتند که پس از حصول توافق و لغو تحریم‌ها به دسـت می‌آید، در حالی‌که بایدن پیش از انتخابات میان‌دوره‌ای کنگره به آن نیاز دارد تا به تعهد خود به رای‌دهندگان مبنی بر کاهش قیمت سوخت عمل کند.

یک مقام ارشـد امنیتی صهیونیسـتی در این رابطه به المانیتور گفت: در همین راستا، اسرائیل به منظور مخالفت با ایران فهرستی از تدابیر دیپلماتیک برای افزایش فشار بر این کشـور و وادار کردن تهران به دست کشیدن از برنامه هسته‌ای خود جمع‌آوری کرده است که آنها را در سفر آتی جو بایدن به او ارائه خواهد داد.

این مقام صهیونیست افزود: روش‌هایی برای جلوگیری از پروژه هسته‌ای (ایران) وجود دارد که نظامی نیستند. غرب و ایـالات متحده تا کنون نیز تمـام ابزارهای دیپلماتیک و اقتصادی که در اختیار دارند را به کار نگرفته اند.

وی همچنین گفت: ما قصد داریم درباره توافق هسته‌ای جدیـد (به جو بایدن) هشـدار دهیم و راهـکار جایگزین مشخصی به او ارائه کنیم. پایگاه خبری – تحلیلی المانیتور در پایان نوشـت که هرچند، پیش‌بینی پاسخ بایدن به این گزینه‌های جایگزین دشوار است و باید دید که آیا وضعیت سیاسـت داخلی آمریکا در آسـتانه انتخابات میان دوره‌ای می‌تواند تمایل شـدید دولت را برای کسب امتیاز از طریق توافق هسته‌ای با ایران کاهش دهد، یا نه.

حمله کیسینجر به مذاکرات احیای برجام

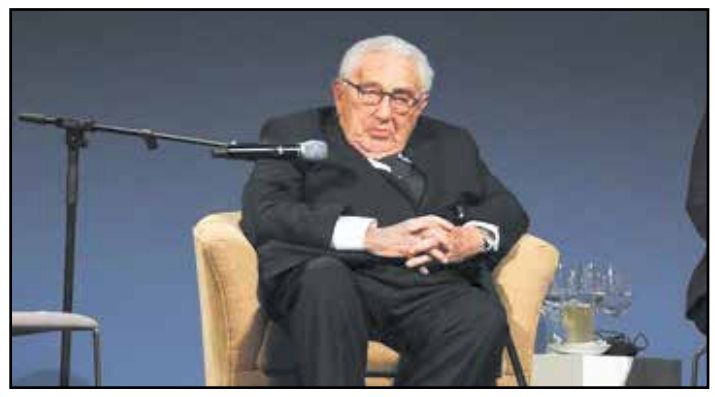

وزیر امورخارجه پیشین آمریکا با انتقاد از توافق هسته‌ای ۲۰۱۵ با ایران، آن را ناکافی توصیف کرد و بازگشت به آن را نیز خطرناک دانست.

هنری کیسـینجر وزیر امورخارجه آمریکا در سـال‌های ۱۹۷۳ تا ۱۹۷۷ در گفت‌وگو با پایگاه تحلیلی اسـپکتیتور درباره مذاکـرات دولت جو بایدن، رئیس جمهـور آمریکا برای احیای برنامه جامع اقدام مشـترک (برجام) گفت: من از همان ابتدا نسبت به این توافق تردید داشتم. از نظر من راستی‌آزمایی وعده‌های ایران بسیار دشوار خواهد بود و گفت‌وگوها در واقـع الگویی ایجاد می‌کرد که طبق آن پیشـرفت هسته‌ای ایران کمی آرام، اما اجتناب‌ناپذیر می‌شـد. وی افـزود: در نتیجه کشـورهای منطقه، همچون مصر و عربسـتان سعودی و به‌ویژه اسـرائیل - دشمن اصلی ایران – به سـمت واکنش‌هایی سوق داده می‌شوند که ممکن است وضعیت را بسیار دشوارتر کند.

کیسـینجر در ادامه توافق هسته‌ای ۲۰۱۵ را ناکافی عنوان کرد و گفت: اکنون مشکل مذاکرات هسـته‌ای فعلی این است که بازگشتن به توافقی که از ابتدا ناکافی بود، بسیار خطرناک است.

وزیر امورخارجه اسبق آمریکا همچنین تصریح کرد: تمـام نگرانی‌هایی که دربـاره توافق اصلی داشـتم را اکنون نیز دارم. هنوز مفاد آن توافق را ندیده‌ام اما واقعاً هیچ جایگزینی برای حذف توان هسته‌ای ایران وجود ندارد.

وی که به‌عنوان مشاور امنیت ملی آمریکا نیز فعالیت داشته است، با تکرار ادعاهای بی‌اساس و خصمانه مقامات واشنگتن درباره برنامه هسته‌ای کشورمان گفت: هیچ راهی برای برقراری صلح در خاورمیانه با وجود سـلاح هسـته‌ای ایران وجود نـدارد، زیرا قبـل از اینکه چنیـن اتفاقی بیفتد احتمال پیش‌دسـتی اسـرائیل زیاد است چون اسرائیل نمی‌تواند منتظر عوامل بازدارنده باشد.

به گزارش ایسـنا، این موضع‌گیری در حالی انجام شده اسـت که بسـیاری از مقامات دیگر آمریکایی پیشتر نیز به این دلیل که برجام شامل برنامه موشـکی و سیاسـت‌های منطقه‌ای ایران نمی‌شد با آن مخالفت کرده و این توافق را ناکافی دانسته‌اند.

ریسپانسیبل استیکرافت بررسی کرد

۳ مانع پیش روی توافق هسته‌ای

مشکل اساسی تهران در بازگشت به برجام بیش از آنکه اقتصادی باشـد سیاسی است. رهبران ایران به توافقی که قرار اسـت زنده شود، اعتماد چندانی ندارند زیرا بر این باورند که دولت‌های جانشین لزومی نمی‌بینند که از سلف خود پیروی کنند.

به گزارش دیپلماسی ایرانی، ریسپانسیبل اسـتیکرافت در تحلیلی نوشـت؛ این باور در تهـران تقویت شـده کـه دموکرات‌ها برای پیـروزی در دور بعـدی انتخابات ریاسـت جمهـوری ایالات متحده به اندازه کافی قوی نیستند. بنابراین چه بسا تمام دستاوردها طی دو سـال آینده از بین برود. از آن گذشـته، هدف اعلام شده بایدن از گفت وگو برای یک توافق طولانی تر و قوی تر با ایران، بسـیاری از سیاستمداران ایرانی را نگران می‌کند. آنها می‌ترسند که به محض دسـتیابی به توافق، دولت بایدن تهدید کند که تحریم‌ها را دوباره علیه کشور اعمال می‌کند مگر اینکه وارد دور تازه گفت وگوها شود.

از سـوی دیگر، جناح‌های تندرو در ایران اسـتدلال می‌کنند که عاقلانه نیسـت اهرم هسـته‌ای که می‌تواند در برابـر یک رئیس جمهوری قوی تر در آمریکا، از آن اسـتفاده کرد را از دست بدهند. آنها ادعا می‌کنند که شـوک اقتصادی رفع تحریم‌ها ارزش مزایای کوتاه مـدت توافق با دولت بایـدن را ندارد. دولت ابراهیم رئیسـی نیز تا به حالا نتوانسته حمایت داخلی کافی برای نهایی کردن توافق وین را به دست آورد. ایران خواستار حذف نام سپاه از فهرسـت گروه‌های تروریستی است، هم به این دلیل که دولت روحانی نتوانسـت این امتیاز را به دست آورد و هم به این دلیل که کسب این امتیاز می‌تواند به ایجاد اجماع داخلی در حمایت از توافق کمک کند.

بنابراین، ایالات متحده و متحدان اروپایی آن اکنون باید بسته‌ای از ابتکارات اقتصادی و سیاسی را پیشنهاد دهند که می‌تواند انگیزه بیشـتری برای ایـران برای پذیـرش متنی که در وین به دسـت آمد، ایجـاد کند. این اقدامات باید با اجرای کامل توافقنامه ۲۰۱۵ پیوند بخورد و بـرای حفاظت از منافع غرب طراحی شـود؛ مانند تقویت امنیت انرژی و همکاری‌های اقتصادی منطقه‌ای.

دومین مانع بزرگ، فقدان آشـکار تمایل دولـت بایدن به در پیش گرفتن یک هماورد سیاسی داخلی پرهزینه بر سر توافق هسته‌ای اسـت. شـک و تردید بایدن کـه احتمالا با نزدیک شدن به انتخابات میان دوره‌ای ایالات متحده در ماه نوامبـر افزایش خواهد یافت، رهبران اروپا را نگران می‌کند که او وارد یک بحران هسته‌ای مهم می‌شود. به همین دلیل اسـت که رهبران اروپا اکنون باید مستقیما با دولت بایدن و رهبران ایران تعامل داشـته باشند تا آنها را به اجرای اقدامات مورد توافق در وین وادار کنند.

سومین مانع بزرگ خطر فزاینده‌ای است که ایران، ایالات متحده و اسـرائیل سـقف تحمل تنش پذیری دیگری را درست ارزیابی نکنند. برخی از مقامـات در تهران معتقدند که گسـترش برنامه ریزی شده فعالیت‌های هسـته‌ای بهترین راه برای تحت فشـار قرار دادن دولت بایدن برای گرفتن امتیاز اسـت. فراتـر از آن، بسـیاری از تندروهـا، لحظه سیاسـی کنونـی را فرصتی برای به دسـت آوردن قدرت سیاسـی و اقتصادیِ بیشتر از طریق مسـدود کردن توافق هسته‌ای تازه و تلاش برای رویارویی می‌دانند. نمونه‌ای از آن توقیف نفتکش‌ها توسـط یونان به درخواست واشـنگتن و پاسخ ایران در توقف دو نفتکش یونانـی بود. اکنـون گزارش‌هایی وجود دارد مبنی بر اینکه تندروهای ایرانی بر این مسئله پافشـاری دارند که ایران غنی سازی اورانیوم خود را به میزان بی سابقه ۹۰ درصد افزایش دهد و به طـور کلی از معاهده منع اشـاعه تسلیحات هسته‌ای خارج شود.

بـا این حـال، چنین اقدامـی احتمالا با واکنش تند اسـرائیل یا ایالات متحده – چه بسـا یک اقدام نظامی – روبه رو شود. گمانه زنی‌های گسترده‌ای وجود دارد که اسرائیل از ابتدای سـال کارزار ترورهای مرتبط با برنامه هسته‌ای ایران را افزایش و تأسیسات نظامی ایران را هدف قرار داده اسـت. اکنون به نظر می‌رسد بایدن سازوکار فشار حداکثری سلف خود علیه ایران را با انباشـته کردن تحریم‌ها علیه ایران و تشـدید اجـرای این اقدامات از سر گرفته اسـت. بسیاری از سیاست گذاران در واشـنگتن بر این باورند که رهبران ایران در درجه اول توسط الزامات اقتصادی هدایت می‌شـوند، اما آنها توجه کافـی به این خطر ندارند که اگـر ایالات متحده محدودیت‌های بیشـتری بر صادرات نفت ایران اعمال کند، ممکن است به نوعی تشـدید نظامی که در سال ۲۰۱۹ رخ داد، که جریان انرژی از طریق خلیج فارس را مختل کرد، بازگردد.

نیاز اروپا به احیای توافق هسـته‌ای ایران بیـش از هر زمان دیگری اسـت. نـه ایران و نـه آمریکا برنامه قابل اجـرا برای مدیریت پیامدهای فروپاشـی توافـق ندارند. رهبران اروپایی، مشـغول جنگ روسیه علیه اوکراین هستند. با این حال، آنها باید بدانند که چنین فروپاشـی نه تنها می‌تواند به تشدید نظامی منجر شود، بلکه می‌تواند مشکلات آنها را در بازار انرژی نیز تشدید کند. برای مقابله با این تهدیدها، آنها باید از بورل پیروی کنند و فوراً تلاش‌های خود در زمینه دیپلماسی سطح بالا را تقویت کنند.

ویژه

اسد با امیرعبداللهیان دیدار کرد

تلاش تهران برای جلوگیری از برخورد آنکارا و دمشق

حسـین امیرعبداللهیان وزیر امور خارجه کشورمان با بشار اسد رییس جمهور سوریه ملاقات کرد. به گزارش ایرنا، حسین امیرعبداللهیان وزیر امور خارجه کشورمان که در راس هیأتی عازم دمشق پایتخت سوریه شده است با بشار اسد رییس جمهور این کشور دیدار و گفتگو کرد. وزیر امور خارجه که به منظور گفت‌وگو و تبادل نظر با مقامات عالی سوریه وارد دمشق پایتخت این کشور شد، در فرودگاه مورد استقبال فیصل المقداد وزیر امور خارجه این کشـور قرار گرفت. وزیر امور خارجه کشورمان پیش از عزیمت به دمشق در گفت‌وگویی اظهار کرد: در ادامه سفری که ۴ روز پیش به ترکیه داشتم ضروری است که با مقامات سوریه هم مشورت‌هایی را داشته باشیم. وی افـزود: تحولاتی در منطقه در حال وقوع اسـت که باید تلاش کنیم جمهوری اسلامی ایران همواره نقش سازنده‌ای را در منطقه ایفا کند و مانع وقوع بحران جدید در منطقه شویم. امیرعبداللهیان خاطرنشان کرد: بخشی از سفر من به سوریه با این هدف انجام می‌شود که بتوانیم در مسیر استقرار صلح و امنیت در منطقه میان سوریه و ترکیه بعنوان دو کشوری که جمهوری اسلامی ایران روابط مهمی با هر دو طرف دارد قدم برداریم. وی بیان کرد: بخش دیگر سفر من هم پیگیری مناسبات دوجانبه و رایزنی با بشار اسد و وزیر امور خارجه و مقامات عالیرتبه سوریه درخصوص مسائل مختلفی که در سطح منطقه‌ای و بین‌المللی وجود دارد، است.

استراتژیک

ائتلاف نمایشی دفاع هوایی جدید آمریکا اسرائیل و اعراب

کانر اکولز در Responsible Statecraft وابسته به اندیشکده «کوئینسی» نوشـت: بنی گانتز، وزیر دفاع اسـرائیل، اخیرا ناظران را غافلگیر کرد و گفت که اسـرائیل و چندین کشور عربی به ائتلاف دفاع هوایی تحت رهبری ایالات متحده با هدف مقابله با ایران پیوسـته‌اند. اگر بتوان حرف گانتز را قبول کرد، این «اتحاد دفـاع هوایی خاورمیانه» (MEAD) چندان جدید نیسـت. به گفته خود او، این اتحاد قبلاً حملات متعدد ایران را خنثی کرده اسـت که احتمالاً به سال گذشته بازمی‌گردد. به گزارش انتخاب ؛ در ادامه این مطلب آمده اسـت: این گفته‌ها حتی برای کنگره تازگی داشـت. تنها دو هفته قبل از اظهارات گانتز، اعضای مجلس و سـنا لایحه‌ای را برای ایجاد چیزی بسیار شبیه به MEAD ارایه کردند. منابعی در کنگره گفتند که در حـال حاضر فقط «هماهنگی» ضعیفی در پدافند هوایی در منطقه وجود دارد، که حاکی از قطع ارتباط واشـنگتن و تل‌آویو درباره اتفاقات میدانی است. در این سردرگمی یک چیز واضح است: اگر MEAD وجود داشته باشد، هیچ یک از اعضای دیگر آن به اندازه اسرائیل تمایل به تبلیغ آن ندارند. هیچ منبع آمریکایی وجود آن را تایید نکرده است و اسامی شرکت کنندگان عرب علنی نشده است (اگرچه بسـیاری بر این باورند که می تواند شامل عربستان سعودی، قطر، مصر، امارات متحده عربی، بحرین و اردن باشد که همه آنها طبق گزارش‌ها در نشست نظامی سطح بالا با ایالات متحده و اسرائیل در ماه مارس، شرکت داشته‌اند.) کریستین کوتس اولریشسن، یکی از همکاران موسسه بیکر برای سیاست عمومی در دانشـگاه رایس، می‌گوید شاید گفته‌های گانتز «استراتژی مدیریت اطلاعات» پیش از سفر جو بایدن، رئیس جمهور آمریکا به خاورمیانه در ماه آینده باشد. وی افزود: «البته می‌تواند تلاشی از سوی اسرائیلی‌ها برای ایجاد فضای خبری پیرامون ایده همکاری منطقه‌ای با کشـورهای عربی خلیج فارس، مانند امارات و احتمالاً عربستان سعودی با توجه به احساس تهدید مشترکی از جانب ایران باشد». سرگرد راب لودویک، سخنگوی پنتاگون، می‌گوید وزارت دفاع از گفته‌های گانتز «به خوبی آگاه اسـت» اما از اظهارنظرمستقیم درباره آن خودداری کرد. لودویک در ایمیلی گفت: «تعهد وزارت دفاع به افزایـش همکاری‌های منطقه‌ای در برابر تهدیدهای مشـترک ناشی از ایران چیز جدیدی نیست» و افزود: «همکاری امنیتی شبکه‌ای همچنان یک اولویت اسـت.» نماینده جمهوری‌خواه، دان بیکن، یکی از حامیان لایحه در مجلس، در ایمیلی گفت با توجه به حملات ایران «معماری یکپارچه دفاع هوایی که از غیرنظامیان و زیرسـاخت‌ها محافظت کند» باید زودتر از اینها انجام می‌شـد. بیکن بدون اشاره مستقیم به ادعاهای گانتز نوشت: «من مطمئن هستم که این لایحه دو مجلسـی و دو حزبی از منافـع امنیتی ایالات متحده محافظت خواهـد کرد و برای حفظ صلـح در خاورمیانه تلاش خواهد کرد». ما همچنین با کاخ سفید، وزارت دفاع اسرائیل و شانزده عضو دیگر کنگره، از جمله نه حامی دیگر لایحه، موسوم به قانون دفاع، تماس گرفتیم اما هیچ‌یک به سوالات مربوط به وجود MEAD یا اهداف عملیاتی فرضی آن پاسخ نداد.

ناتوی خاورمیانه و دشواری‌های آن

اگر MEAD واقعی باشـد، جدیدترین مورد از تلاش‌های طولانی به رهبری ایالات متحده برای ایجاد یک اتحاد نظامی رسـمی در خاورمیانه اسـت. آخرین تلاش در سـال ۲۰۱۷ زمانی رخ داد که دونالد ترامپ، رئیس جمهور وقت آمریکا، ائتلاف استراتژیک خاورمیانه (MESA) را راه اندازی کرد، که هدف آن قرار دادن شـورای همکاری خلیج فارس (GCC)، اردن، مصـر و ایالات متحده تحت یک چتر امنیتی یکسـان بود. اما نهایتا MESA با مشـکلاتی مواجه شد که تمامی اتحادهای دفاع هوایی آینده هم با آن مواجه خواهند شد. مشارکت کنندگان بالقوه در چنیـن اتحادی، منافع امنیتی متنوع و گاهی متضاد دارند. جورجیو کافایرو از موسسه استیت آنالیتیکس می‌گوید: «این کشورها تصورات متفاوتی از تهدید ایران دارند.» مشارکت اسرائیل بر این پیچیدگی‌ها می‌افزاید. همانطور که کافیرو اشاره کرد، بسیاری از کشورهای عربی تمایلی به همکاری علنی با اسرائیل ندارند. اعضای برجسـته شورای همکاری خلیج فارس مانند عمان و کویت هرگز روابط رسمی با تل آویو نداشته‌اند و عراق اخیرا قانونی را تصویب کرده است که می تواند به حبس ابد برای هر کسی منجر شود که عادی سازی با اسرائیل را ترویج کند. برخی نگران نحوه برخورد تهران با چنین اتحادی هسـتند، به خصوص که عراق به تلاش‌های خود برای از سـرگیری مذاکرات مستقیم بین ایران و عربستان سعودی ادامه می دهد. قطر همچنین مایل است که شرایط را در منطقه صمیمانه نگه دارد، زیرا این کشور آماده میزبانی از دیپلمات های ایالات متحده و ایران برای مذاکرات هسته ای است. باربارا اسلاوین از شورای آتلانتیک با غیرعاقلانه خواندن ایجاد این چارچوب تحریک آمیز، گفت: «من فکر می‌کنم نگرانی در نحوه ارائه آن به عنوان ساختاری برای مقابله با ایران اسـت.» اسلاوین ادامه داد: «اما از سوی دیگر، واقعیت همین است. این چیزی است که این کشورها را گرد هم می‌آورد. موضوع عشق به آرمان فلسطین نیست، ترس از ایران است.»

آیا آمریکا به خاورمیانه برمی‌گردد

حتی اگر اعلامیه MEAD اغراق آمیز باشـد، بسیاری در واشنگتن در تلاش برای افزایش همکاری امنیتی در خاورمیانه هستند. اولین نشانه آن هم روند قانون دفاعی اسـت که در بالا گفتیم. حامیان این لایحه می‌گویند خواهان گنجاندن آن در بودجه دفاعی ۲۰۲۳ هستند، بودجه‌ای که در حال حاضر در کمیته‌های مجلس نمایندگان و سـنا در حال بررسی اسـت. اگر آنها در این تلاش موفق شوند، این پیشنهاد ممکن است در نهایت مورد بررسی دقیق قرار نگیرد. لایحه مخارج دفاعی سال گذشته بیش از ۹۰۰ صفحه بود و بعید است چیزی از قلم افتاده باشد. اما، با توجه به اثرات بالقوه این لایحه بر سیاست ایالات متحده، ارزش آن را دارد که نگاه دقیق تری به آن داشته باشیم. حامیان این پیشنهاد می گویند که اتحاد دفاع هوایی برای جلوگیری از تهاجم ایران و دوام توافقات ابراهیم کلیدی است که روابط بین اسرائیل و چندین کشور عربی را عادی‌سازی می‌کند. اما مخالفان نگرانند این امر بتواند ایالات متحده را مجبور به حفظ حضور نظامی عمده در منطقه کند و خطر ورود واشنگتن به مناقشات منطقه‌ای را افزایش دهد. به هر حال، این طرح خواستار دفاع در برابر ایران و شرکای منطقه‌ای آن است که در سراسر لبنان، یمن، سوریه و عراق گسترده شده‌اند. این لایحه همچنین سوالاتی را در جبهه داخلی ایجاد می کند. عربستان سعودی یکی از اعضای کلیدی هر ائتلاف دفاعی در منطقه خواهد بود، اما چهره اصلی سـلطنت این کشور در سال‌های اخیر در میان اعضای کنگره و فعالان ایالات متحده ضربه‌های زیادی خورده است. با توجه به شایعات مبنی بر برنامه ریزی بایدن برای ارائه «ضمانت‌های امنیتی» به عربستان، سارا لی ویتسون از موسسه داون، چنین کاری را «تسلیم تحقیرآمیز» خوانده است. ویتسون در امریکن پرسپکتیو نوشـت: «وعده بایدن برای تغییر در دهه‌ها حمایت فاجعه‌بار آمریکا از دولت عربسـتان سعودی در حال تبدیل شدن به تعمیق بی‌سابقه تعهدات ایالات متحده است». با این وجود به نظر می‌رسد بایدن مصمم به پاسخ به اتهامات مبنی بر خروج ایالات متحده از منطقه باشد. به گفته کوتس اولریشسن، با افزایش قیمت نفت و کاهش شانس احیای توافق هسته‌ای ایران، کاخ سفید شاید در تلاش باشد تا در آستانه دنیای «ناامن تر» پس از برجام، به شرکای خود اطمینان بیشتری بدهد. اما برای بسیاری از ناظران، تنها راه پایدار امنیت در منطقه، بازگشت به برجام و به دنبال آن دورهای بعدی دیپلماسی منطقه‌ای است. کافیرو می‌گوید: «برجام، به نظر من، تنها راه واقع بینانه برای جلوگیری از ترویج تسلیحات هسته‌ای است. از طریق دیپلماسـی با تهران است که کشـورهای منطقه می توانند راه‌هایی برای کاهش اصطکاک با جمهوری اسلامی و تثبیت روابط خود با ایران بیابند. من معتقدم ایالات متحده باید بازیگران منطقه ای را به انجام این کار تشویق کند.